

Arlan pod preprogo

V svetu Pod preprogo, med Večnim morjem in Velikim zidom, ni nič prep-rostega, vse je pravzaprav skrajno zaple-teno in sploh táko kot življenje, zvezde na tnalu neba so vsakokrat drugače raz-porejene, ne manjka strupenih jezikov, ki se naslanjajo nad tujo nesrečo, tudi škodoželjnosti je precej. V tem svetu se znajde sam samcat brezimni deček, fantič, ki se ne more spomniti svojega imena. Bati se mora grozečih Inšpek-torjev in nevarne Razpoke, pomagata mu Uhanka, bitje, ki ima protipol v Sestrici, pa tudi pršica Lili in rakec Izo. V svetu, v katerem se je brezimnež zna-šel, so tudi prazne obljube gigantskih dimenzij, povsod so sile, ki uničujejo in ustvarjajo nered, lepoto spreminjajo v opustošenje in srečo v trpljenje. A zgodba o dečku, ki je pozabil svoje ime, daje imenitno sporočilo, da se z drznostjo, pogumom, pravičnostjo in verjetjem vase vse še lahko spremeni na bolje in veselje premaga strah, celo več, vsi lahko spet verjamejo modrecu ali modrecem, njihovim nasvetom. In še več: vsakdo si lahko privoščiti potuhtati, kar govori sporočilo, da stvari obstajajo, tudi če so očem skrite ali pa se pretvar-jamo, da jih ni. Andrej Predin zgodbo pripoveduje z asociacijami na svet, ki je nekje drugje, na svet, v katerem so na obali našli utopljenega dveletnega dečka begunske družine, Peter Škerl pa jo pospremi s sugestivnim podobjem nesimpatičnih bitij in krajev. Po branju Arlana pod preprogo se zdi, da preu-darna, natančna dikcija zgodbe noče biti izpisana v slogu žanra *feel good*, ampak vabi na drugo miselno pot, mladega bralca poskuša napotiti k pos-tavljanju vprašanj o svetu, ki se od kla-sičnega pravljичnega sveta pomembno razlikuje. Pa vendar, tudi soočanje z velikimi, včasih napornimi temami in izzivi ima lahko srečen konec, zapol-

njen z veseljem, sprejemanjem različ-nosti, prijateljstvom in ljubeznijo. Arlan pod preprogo je nenavadno, uspelo lite-rarno dejanje.

■ Poročilo pripravila strokovna sodelavka žirije
RED. PROF. DR. DRAGICA HARAMIJA

NAGRADA VASJE CERARJA 2023

Društvo slovenskih književnih pre-vajalcev je leta 2021 ustanovilo novo stanovsko nagrado za najkakovostnejše prevode mladinskih leposlovnih besed-il iz tujih jezikov v slovenščino.

Nagrada nosi ime po uglednem prevajalcu mladinske književnosti in uredniku Vasji Cerarju, ki je na matični založbi obogatil zbirke za mladino z naborom klasičnih in sodobnih del, pri čemer se je ozrl tudi po nam dotlej manj znanih književnostih. Poleg tega je bil Vasja Cerar tudi skrben mentor številnim prevajalcem, ki jih je navdušil za prevajanje mladinske književnosti v želji, da se na Slovenskem ohrani in nadaljuje tradicija kakovostnega pre-vajanja za mladino, saj je dober prevod pomemben dejavnik pri vzgoji mladih bralcev in njihove pismenosti.

Ker nagrada za najbolj uspele pre-vode za mladino prebira med žanrsko zelo raznovrstnimi deli, namenjenimi različnim starostnim skupinam, smo se odločili, da jo zastavimo nekoliko drugače. Tako se bo izbor vsako leto osredotočal na dela, izdana v zadnjih štirih letih, in sicer v eni od naslednjih kategorij: slikanica, besedilo za mlade bralce do 12 let, strip/risoroman ter besedilo za mlade bralce, starejše od 12 let. Med deli iz posamezne kategorije komisija Društva slovenskih književ-nih prevajalcev poleg kakovosti in zah-tevnosti presoja tudi pomen prevoda/

prevodov znotraj prevodnega korpusa mladinske književnosti na Slovenskem ter specifično ciljnih bralcev.

Letošnja nagrada Vasje Cerarja se tako osredotoča na posebej izstopajoče prevode iz tujih jezikov v slovenščino, in sicer v kategoriji besedil za mlade bralce do 12 let. Tričlanska komisija v zasedbi Julija Potrč Šavli (predsednica), Živa Čebulj (članica) in Aleksandra Kocmut (članica) je izbrala tri nominirane. Med nominacije so se uvrstile naslednje prevajalke in njihovi prevodi:

1. **Nada Grošelj** za prevod Tove Jansson: *November v Mumindolu* (Mladinska knjiga, 2019).
2. **Diana Pungeršič** za prevod Tomáš Končinský in Barbora Klárová: *Zatipk in Flek* (Miš, 2021).
3. **Mateja Seliškar Kenda** za prevod Annet Schaap: *Lučka* (Sanje, 2019).

Dobitnica nagrade Vasje Cerarja 2023 za najboljši prevod mladinske književnosti, letos v kategoriji besedil za mlade bralce do 12 let, je **Nada Grošelj** za prevod dela *November v Mumindolu* (Mladinska knjiga, 2019) avtorice Tove Jansson. V prispevku *Nekaj misli o prevajanju knjig o Muminih* je nagrajenka pisala tudi v reviji *Otrok in knjiga* (številka 106). Nagrada je bila podeljena na otvoritvi 26. Slovenskih dnevo knjige 30. maja 2023.

Utemeljitev nagrajenega dela

Švedsko govoreča finska pisateljica in slikarka Tove Jansson je napisala okoli 30 knjig za otroke in odrasle, najbolj znana pa je verjetno prav po svojih muminih in drugih likih, ki živijo v obmorskem kraju Mumindol. Ustvarila je prav posebne junake s prav posebnimi imeni, ki so pogosto tako občna kot lastna, npr.

Filifjonka je ena od filifjonk, Hemul je eden od hemulov; tu so še muminočka, muminmama, Mumintrol, homsa Premk, Mimla, Mi, Njuhec, Stricmatic, micki in druga bitja, ki jim je avtorica podarila tudi slikovno podobo.

Največ »muminknjig« je prevedla Nada Grošelj, ki je tudi v *Novembru v Mumindolu* poskrbela, da prevod teče gladko, kot da je avtorsko delo (kar je eno najpomembnejših načel prevajanja), in v njem obdržala svojstveno vzdušje, značilno za literarni svet Janssonove: rahlo temačno, rahlo napeto, malce otožno, a vendar tudi nežno in ljubeče, tolažeče in pomirjajoče. Besedišče je bogato, prevajalka ga žlahtni tudi z redkejšimi ali starinskimi besedami (sklizko, sfrkniti se, ništrc, šumot, žaloben, breždanje, zadegati ...) in spretno sledi občasni poetiki (npr. »Megla je nosila s sabo popolno tišino«, »obletela drevesa so zarisala sence po tleh«). Če je avtorica mama svojih likov (v tem duhu je narisala tudi samoportret), smemo reči, da je Nada Grošelj njihova krušna mama, zaradi katere gre branje »muminknjig« v slast tako otrokom kot odraslim.

■ Utemeljitev so pripravile članice komisije za nagrado Vasje Cerarja:

JULIJA POTRČ ŠAVLI, ŽIVA ČEBULJ IN ALEKSANDRA KOCMUT.

LEVSTIKOVA NAGRADA 2023

Levstikova nagrada je prva založniška nagrada v povojnem obdobju. Mladinska knjiga jo je prvič podelila leta 1949 z namenom, da bi spodbujala slovenske pesnike in pisatelje, ilustratorje in avtorje poljudnoznanstvenih del k ustvarjanju izvirnih stvaritev za mlade bralce. Od leta 1989 se nagrada